

JEDLIK ÁNYOS-DÍJ

ÁTADÁSI ÜNNEPSÉG

2021

A JEDLIK ÁNYOS-DÍJAT
a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökének kezdeményezésére az ipari és kereskedelmi miniszter 1996-ban, a magyar szabadalmi rendszer centenáriumi évében alapította a 16/1996. (III. 20.) IKM rendelet alapján.

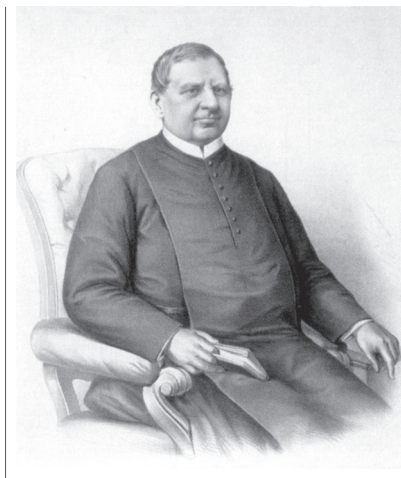
A szakmai díj a kimagaslóan sikeres feltalálói tevékenység, valamint a kiemelkedő színvonalú és hatékonyságú iparjogvédelmi munkásság elismerését szolgálja.

A kitüntetettek munkájuk elismeréseként adományozást igazoló okiratot és plakettet kapnak. Ez utóbbi bronzérem, amelynek előlapját Jedlik Ányos mellképe díszíti a „**JEDLIK ÁNYOS-DÍJ**” körirattal; hátlapja domború, kráterszerű képződményt ábrázol kipattanó – az alkotó gondolatot, a találmányt szimbolizáló – szikrákkal, valamint a „Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala” felirattal.

Az érem peremén a kitüntetett neve olvasható.

A JEDLIK ÁNYOS-DÍJAT
a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnöke adományozza évente egyszeri alkalommal. Az átadási ünnepségre először az alapítás évében, 1996. március 21-én, a Magyar Állami Operaházban, a Magyar Szabadalmi Hivatal centenáriumi díszünnepsége alkalmával került sor.

JEDLIK ÁNYOS

1800-1895

JEDLIK ÁNYOS EMLÉKEZETE*

Jedlik Ányosról, az ő csendes mederben lefolyt, majdnem százéves életéről és a magyar tudományosság szolgálatában kifejtett munkásságáról, az ő fényes tulajdonságairól és gyengéiről fogok itt megemlékezni, nem magasztaló, de meggyőződésem szerint igazságos szavakban, hogy kegyeletes tiszteletünknek iránta kifejezést adjunk, és hogy az ő életének példájából mi is okulást merítsünk.

Egy rendtársa életének utolsó éveiben azt kérdezte tőle: „miért választotta tanulmánya tárgyául éppen a fizikát, miért nem például a teológiát, mely a legmagasztosabb dolgokkal foglalkozik?” Erre ő így felelt: „Látja, minden tudományágban tanulhattam volna eleget és szépet, de a fizikában tanulok és egyszersmind mulatok, gyönyörködöm is.” (...)

Két nagy felfedezéséről akarok említést tenni: az elektromágneses motorról és az elektromos dinamógépről, mely Jedlik magányos dolgozószobájában látott napvilágot, de, sajnos, ott rejtve is maradt. Sem ő maga, sem azok, akik nehezen hozzáférhető műhelyébe bepilanthattak, nem ismerték fel idejekorán e fölfedezések jelentőségét, s az őt gyönyörködtető experimentum csak olyan kezdet maradt, amelynek nem került folytatása. Mások később találták meg ugyanezen fölfedezések magját, de termékeny talajba tudták elvetni, hol nagyra nőtt, s ültetőinek babérkoszorút hajtott. (...)

* Szemelvények Eötvös Loránd 1897. május 9-i, a Magyar Tudományos Akadémia közülésén elhangzott emlékbeszédéből.

Ötvenhárom éven át tanította ő a fizikát, előbb a bencés rend győri líceumában, utóbb a pozsonyi akadémián, s végre 1840-től 1878-ig a pesti egyetemen. Előadása a kutató tudós előadása volt, ki hallgatóihoz úgy beszél, mint tudóstársakhoz, ki előtt nem rejt el titkot, hanem feltárja leplezetlenül a maga gondolatmenetét. 1878-ban tanártársainak, régi tanítványainak tiszteletétől és szeretetétől kísérve, királyi kitüntetéssel vonult nyugalomba. Viszszatért a győri házba, honnét majdnem egy fél évszázaddal előbb indult el, hogy tanítói tisztét a zárda falain kívül is teljesítse. (...)

Közöttünk már csak emléke él tovább, nem mint szellemóriásé, akit csak bámulni tudnánk, hanem mint úttörő munkásé, akit követhetünk.

Használja fel mindegyikünk azt az időt, melyet neki a Mindenható e földi életútjára kimért, a maga elvállalt feladatának teljesítésére olyan kitartással és olyan takarékosan, mint ahogy felhasználta Jedlik azt a közel száz évet, amely Isten különös kegyelméből neki jutott.

Őrizzük meg az ő emlékezetét!

A JEDLIK ÁNYOS-DÍJ

kitüntetettjei

2021

DR. DÉKÁNY IMRE, egyetemi tanár, professor emeritus

Vegyész diplomáját a József Attila Tudományegyetemen (JATE) szerezte. A kémiai tudományok kandidátusa, az MTA doktora, egyetemi tanár, az MTA rendes tagja. Humboldt-ösztöndíjas Münchenben, vendégprofesszor a németországi Jülichben, az Egyesült Államokban, Japánban. 1993-1996 között a JATE, majd 2003-2009 között a Szegedi Tudományegyetem (SZTE) rektorhelyettese. Az SZTE Kolloidkémiai Tanszékének vezetője, az SZTE Fizikai Kémiai és Anyagtudomány Tanszékének vezetője. Kutatási témája a határfelületek és a kolloid diszperziók, valamint a proteinek aggregációjának tanulmányozása.

A kémiai környezetvédelem és a nanotechnológia területein folytatott kiemelkedően sikeres kutatási-fejlesztési és feltalálói tevékenységet, különös tekintettel a nanofázisú diszperz rendszerekkel, és a fénoxid félvezetőket tartalmazó rétegszilikát nanokompozitokkal kapcsolatos munkásságára, amely nagyban előmozdította az öntisztuló felületek fejlesztését. A szilárd-folyadék határfelületi tulajdonságok módosításával az acélöntészetben és az olajtermelésben alkalmazható új szuszpenziókra, emulziókra és mikroemulziókra kapott munkatársaival szabadalmi oltalmakat. Fontos szerepe volt a SZTE-n szakterületén az innovációs tevékenység előmozdításában.

A kutatócsoportjával kidolgozott legújabb innováció egy olyan nanotechnológiai eljárásra épülő fertőtlenítési módszer, amely alkalmas látható fény hatására a felületeken és a levegőben lévő mikroorganizmusok, valamint allergének inaktiválására. A kidolgozott új módszernek különösen nagy jelentősége van a koronavírus terjedésének visszaszorításában. Eredményeit 482 (nemzetközi) folyóiratban megjelent cikkben és 151 egyéb közleményben publikálta, azokra összesen több mint 15000 hivatkozás történt. Több folyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

35 közzétételig, adatközlésig jutó szabadalmi bejelentés kidolgozásában vett részt feltalálóként (30 szabadalomcsaládban) 4 országban, régióban, s ezekből 16 szabadalmat adtak meg.

Elismerései: Eötvös József-díj (2020), A Magyar Érdemrend középkeresztje (2019), Széchenyi-díj (2014), Pro Universitate-díj (2010), Gábor Dénes-díj (2009), Szent-Györgyi Albert-díj (2007), Szilárd Leó professzori ösztöndíj (2006), Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA) Ipolyi Arnold tudományfejlesztési díja (2003), Eduard Raphael Liesegang-díj (2000), Canon Alapítvány díja (1999), MTA Kémiai Tudományok Osztálya Buzágh Aladár-díja (1979).

DR. FEKETE ANDREA, gyermekgyógyász, a Semmelweis egyetem I. Sz. Gyermekgyógyászati Klinikájának docense, a SigmaDrugs gyógyszerfejlesztő startup társalapítója és vezetője

A Semmelweis Egyetem Általános Orvosi Karán diplomázott 2000-ben. 1998 óta dolgozik az I. sz. Gyermekgyógyászati Klinikán. Érdeklődési területe a nefrológia - az akut és krónikus veseelégtelenséghez vezető betegségek állatkísérletes modellezése, patofiziológiájuk vizsgálata, valamint a diabétesz – mikrovaszkuláris szövődmények vizsgálata. Vendégprofesszorként Amerikában és Németországban töltött hosszabb időt. 2011-ben az egyik első nőként nyerte el a Lendület program öt évre szóló támogatását. Több nyelven oktat gyermekgyógyászat gyakorlatot, emellett részt vállal a posztgraduális képzésben, s az egyetem Kerpel-Fronius Ödön Tehetséggondozó Programjában mentorként is tevékenykedik.

A Sigma-1 receptor serkentésére vonatkozó szabadalmaztatott találmánya áttörést hozhat a koronavírus megbetegedések szövődményeként kialakuló tüdőgyulladás és szöveti hegesedés kezelésében. Az egyetemi spin off cég szabadalmát arról, hogy a Sigma-1 serkentése jó lehet a szöveti hegesedés gátlására, az USA-ban 2020 márciusában megadták. A tüdőhegesedés kezelésében hatékony szabadalmuk alapján 2020 novemberében megkezdődött az a fázis II. vizsgálat, amelynek keretei között központosított COVID betegek részesülnek fluvoxamin terápiában. Eredményei kiemelkedő folyóiratokban jelentek meg, több újság rendszeres lektora (Journal of Physiology, American Journal of Human Genetics, Transplant International, Nephrology Dialysis Transplantation), illetve szerkesztőbizottsági tagja (Journal of Pediatric Sciences); nemzetközi konferenciák meghívott előadója.

Társalapítója és vezetője a SigmaDrugs Biotech start-up vállalkozásnak. Munkatársaival több hasznosítható, gyógyszerfejlesztési szempontból is fontos szabadalmat hoztak létre, s ezért Semmelweis Innovációs Díjat kapott.

Főbb elismerései: Talentum Akadémiai díj (2011), Miklós György-díj (2010), Sanofi-Aventis szakmai díj (2008), A „Gyermekek gyógyításáért” alapítvány Dr. Frank Mária emlékére (2008), Sigma-Aldrich Fialat Kutatói díj (2007), OTKA publikációs pályázat díja (2006), Akadémiai Ifjúsági Díj (2006), L'Oréal „Nők a tudományért”-díj (2006), Magyar Vesealapítvány Hársing László díja (2005), Magyar Gyermekgyógyász Társaság Petényi díja (2004), Veritas et Virtus alapítvány díja, ifj. Farkas József-emlékérem (2003), illetve többszörös Magyar Zoltán- és Bolyai-ösztöndíjas.

DR. KARIKÓ KATALIN, kutatóbiológus, biokémikus, a BioNTech RNA Pharmaceuticals GmbH alelnöke

1978-tól az MTA ösztöndíjasaként a Szegedi Biológiai Kutatóközpontban kezdett vírusokkal foglalkozni, itt szerezte doktori címét. 1985-től a philadelphiai Temple Egyetemen módosított nukleozidokkal kísérletezett. Három évvel később Washingtonban interferonokkal dolgozott. 1989-től ismét Pennsylvániában helyezkedett el a University of Pennsylvania egyetemen, ahol a mai napig alkalmazásban van. Itt vált kutatása elsődleges célpontjává az mRNS. Az RNS mediálta immunaktiváció vizsgálata során úttörő jelentőségű felismerése volt, hogy a nukleozid módosítások elnyomják az RNS immunogenitását. A National Institutes of Health támogatásával kutatócsoportja makákókon demonstrálta a nukleozid módosított mRNS alkalmazását fehérjepótlásra, ezzel utat nyitva új típusú terápiáknak. Az új technológiára több rendkívüli jelentőségű, számos országban megadott szabadalmat alapítottak, melyeknek ő a feltalálója.

2013-ban belépett a BioNTech RNA Pharmaceuticals GmbH gyógyszergyártó cégbe, ahol jelenleg vezető alelnök.

Az általa kidolgozott technológián alapulnak azok a legújabb generációs mRNS alapú vakcinakészítmények (többek között a Pfizer-BioNTech vakcinája), melyek hatékony eszközt jelentenek napjainkban a koronavírus-világjárvány megfékezésében.

Eredményeit 181 nemzetközi folyóiratban megjelent cikkben és egyéb közleményben publikálta, azokra összesen mintegy 12400 hivatkozás történt.

Több mint 70 közzétételig, adatközlésig jutó szabadalmi bejelentés kidolgozásában vett részt feltalálónként (10 szabadalomcsaládban), tucatnyi országban, régióban, amiből több, mint 25 nemzeti, regionális szabadalmat adtak meg.

KOTSCHY ANDRÁS, a Servier gyógyszerkutató intézet igazgatója és tudományos kutatócsoportvezetője

Vegyészként 1992-ben végzett az ELTE-n, majd itt szerzett PhD-fokozatot 1995-ben. A kémiai tudományok kandidátusa, majd az MTA doktora. Az Eötvös Loránd Tudományegyetemen oktatott és kutatott, itt habilitált.

Kutatási területe új katalitikus eljárások kifejlesztése és szintetikus alkalmazása. 2007-ben csatlakozott az akkor induló Servier Kutatóintézethez, a Felfedező Kémiai divízió igazgatójaként. 2015 óta a kutatóintézet igazgatója. Több gyógyszerkutatói projekt vezetője, résztvevője az onkológia területén, amelyek közül több eredmény jelenleg a klinikai vizsgálati fázisba jutott. Kutatási eredményeiről beszámoló 57 közleménye 1200 feletti független hivatkozást kapott. Több nemzetközi, szakmai rendezvény szervezője, az MTA Heterociklusos és Elemorganikus Kémiai Munkabizottságának elnöke, hazai szakmai szakértői testületek (MKE Tudományos Bizottság, MTA Bolyai ösztöndíj szakértői bizottság) tagja.

Az ő szakmai irányításával elsőként fedezték fel az MCL1 fehérje szelektív gátlószereit, mint innovatív rákterápiás hatóanyagokat. Az eredmények egy új biológiai mechanizmussal bővítik a rákterápia eszköztárát, amellyel kapcsolatban több szabadalmat is bejelentettek.

Szabadalmi portfóliójában társfeltalálóként 15 PCT bejelentés, 15 EP bejelentés (ebből 9 megadott EP szabadalom), 13 US bejelentés (ebből 3 megadott US szabadalom), 3 JP bejelentés (ebből 1 megadott JP szabadalom) szerepel.

Elismerései: Szent-Györgyi Albert Emlékérem (1987), Royal Society posztdoktori ösztöndíj (1996), Alexander von Humboldt ösztöndíj (1999), Bolyai János Kutatási Ösztöndíj (2001, 2006), Bruckner Győző-díj (2003), MKE Nívódíj (2005, 2016), Oláh György-díj (2011), Gábor Dénes-díj (2018).

DR. SZECSKAY ANDRÁS, a Szeckay Ügyvédi Iroda alapítója és irodavezető partnere a Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület elnöke

Jogi diplomáját 1973-ban szerezte meg az Szegedi József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán, summa cum laude minősítéssel. 1975 óta a Budapesti Ügyvédi Kamara tagja. 1975 és 1992 között az SBGK Budapesti Ügyvédi és Szabadalmi Iroda, 1992-2004 között pedig a Moquet Borde & Associés francia nemzetközi ügyvédi iroda partnere. 1990-ben részt vett az ottawai Canada-Eastern European Lawyers Internship programban. Szakterülete elsősorban a peres- és választottbírói eljárások, vállalatfelvásárlási ügyletek, vállalat- és beruházásfinanszírozás, valamint a szellemi alkotások joga. A Budapesti Ügyvédi Kamarában először titkárként, ezt követően több cikluson keresztül elnökségi tagként, 2002 és 2019 között a nemzetközi kapcsolatokért felelős elnökhelyettesként tevékenykedik. Kamarai tevékenysége mellett számos hazai és nemzetközi szervezetben vesz részt aktívan.

A Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Kereskedelmi Választottbíróóságának és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Állandó Választottbíróóságának névjegyzékébe felvett választottbíró. 1993 óta a Kecskemét Város Bozsó Gyűjtemény Alapítvány, 2008 óta pedig a Budapesti Fesztiválzenekar Alapítvány kuratóriumi tagja.

Rendszeresen tart előadást hazai és nemzetközi konferenciákon, valamint szerzője, illetve társszerzője számos hazai és külföldi cikknek, szakmai publikációnak.

Elismerései: A jog szolgálatában életműdíj (2019), Deák Ferenc-díj (2014), a Pro Collegium Advocatorum Ügyvédségért díja (2011), Köztársasági Érdemrend lovagkeresztje (2008), Kiváló ügyvéd-díj (2003), Eötvös-díj (2000).

A JEDLIK ÁNYOS-DÍJ
KITÜNTETETTJEI
(1996–2020)

ALMÁSI GYULA
DR. AMBRUS GÁBOR
DR. ANDRÁSI FERENC
DR. ANTALFFY-ZSÍROS ANDRÁS
DR. BACHER VILMOS
DR. BABCSÁN NORBERT
DR. BALOGH GÉZA
DR. BARKÓCZY JÓZSEF
DR. BARNA ÁRPÁD
DR. BEDŐ ZOLTÁN
DR. BEKE BÉLA FERENC
DR. BEKE GYÖRGY
DR. BENCZE GÁBOR
DR. BENDZSEL MIKLÓS
DR. BORKA JÓZSEF
DR. CZIBULA LÁSZLÓ
DR. CSANDA FERENC
CSISZÁR ISTVÁN
DR. DÖRNYEI JÓZSEF
DR. DUDITS DÉNES
ERDŐS GYÖRGY
FABER MIKLÓS
DR. FAIGL FERENC
DR. FALUDI GÁBOR
FARKAS JÓZSEF
DR. FICSOR MIHÁLY
FINTA LÁSZLÓ
FRANKNÉ DR. MACHYTKA DAISY
DR. GÉMES ISTVÁN
GLÁSER TAMÁS
GLÓDI ISTVÁN
DR. GÖDÖLLE ISTVÁN
DR. GÖNCZI CSABA
GREGUSS PÁL
DR. GREINER ISTVÁN
HAJDÚ JUDIT
HAVASI JÁNOS

DR. HEBLING JÁNOS
DR. HERMECZ ISTVÁN
HORVÁTH JÓZSEF
DR. HIDVÉGI MÁTÉ
DR. HUSZTHY PÉTER
DR. ILKU LÍVIA
JALSOVSZKY GYÖRGYNÉ DR.
JAMRIK PÉTER
JUHÁSZ MÁRTON
DR. KÁLMÁN ERIKA
KARÁCSONYI BÉLA
KECSKEMÉTHY GÉZA
DR. KEMÉNY LAJOS
DR. KERESZTY MARCELL
DR. KÉRI GYÖRGY
DR. KISS GYÖRGY BOTOND
DR. KLEBOVICH IMRE
DR. KOVÁCS KORNÉL
KOVÁRI GYÖRGY
DR. KRUPPA JÓZSEF
KÜRTÖS JÓZSEF
LANTOS MIHÁLY
DR. LÁNG LÁSZLÓ
DR. LONTAI ENDRE
DR. MÁNDI ATTILA
DR. MARKÓ JÓZSEF
MAROSI GYÖRGY
DR. MARTON L. CSABA
DR. MATUZ JÁNOS
MÁRMAROSI TAMÁSNE
DR. MÁTYUS LÁSZLÓ
DR. MÁTYUS PÉTER
MÉSZÁROS ANTAL
DR. MIKÓFALVI GÁBOR
DR. MOJZES IMRE
DR. MOLNÁR BÉLA
MOLNÁR IMRE
NAGY ZOLTÁN
DR. ORBÁN GYULA
OZVALD ISTVÁN
ÓRI JÁNOS

DR. PALÁGYI TIVADAR
DR. PETHŐ ÁRPÁD
PFEIFER ÁGNES
PODMANICZKY ANDRÁS
POLLHAMER ERNŐNÉ DR.
POSTEINERNÉ TOLDI MÁRTA
PRISKIN ISTVÁN
DR. PUSZTAI GYULA
DR. RAISZ IVÁN
DR. REITER JÓZSEF
DR. RICHTER PÉTER
RUBIK ERNŐ
DR. RUZSÁNYI TAMÁS
DR. SASVÁRI GABRIELLA
SEBŐ GYULA
SIPOS JÓZSEF
DR. SIMIG GYULA
DR. SOMFAI ÉVA
SULYOK BÉLA
SÜMEGHY PÁLNÉ DR.
SZABÓ ZOLTÁN
SZABÓ ZOLTÁN
DR. SZALAI KÁLMÁN
DR. SZAMOSI KATALIN
DR. SZÁNTAI CSABA
DR. SZENDRŐ PÉTER
DR. SZENTPÉTERI ÁDÁM
IFJ. SZENTPÉTERI ÁDÁM
DR. SZÉPVÖLGYI JÁNOS
DR. TAJNAFŐI JÓZSEF
DR. TAKÁTS ZOLTÁN
DR. TÖRÖK FERENC
TŐKE LÁSZLÓ
VADÁSZ ÁGNES
DR. VÁRADI JÁNOS
DR. VÁRHELYI OLIVÉR
VÁSÁRHELYI JÁNOS
DR. VEDRES ANDRÁS
DR. VEISZ OTTÓ
DR. VIDA SÁNDOR
VILMOS ANDRÁS

DR. VOLK BALÁZS
DR. ZÁRAY GYULA
DR. ZOLTÁN ISTVÁN
DR. ZRÍNYI MIKLÓS

**HONORIS CAUSA
JEDLIK ÁNYOS-DÍJASOK
(1997-2020)**

DR. ANTALOVITS MIKLÓS
DR. BECK MIHÁLY
DR. BOGSCH ÁRPÁD
DR. CSERMELY PÉTER
DR. GAZDA ISTVÁN
DR. GLATZ FERENC
DR. GYULAI JÓZSEF
DR. HAJTÓ ÖDÖN
DR. HÁMORI JÓZSEF
HERCZEG JÁNOS
DR. ISÉPY TAMÁS
DR. JESZENSZKY SÁNDOR
DR. JUHÁSZ ENDRE
DR. KENDE BÉLA
KIRÁLY ÁRPÁD
DR. KROÓ NORBERT
KYLIÁNOVÁ, DARINA
DR. MAJOR ISTVÁN
MAYER FARKAS OSB
DR. MESKÓ ATTILA
DR. ORMOS PÁL
DR. PAKUCS JÁNOS
TOPIC, ŽELJKO
VÁRSZEGI ASZTRIK

Felelős kiadó: Pomázi Gyula
a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának elnöke
Tipográfia: Typoézés Kft.
Budapest, 2021

JEDLIK ÁNYOS-DÍJ

ÁTADÁSI ÜNNEPSÉG

2021